

MAE.

A „MAGYARORSZÁGI ARTISTA EGYESÜLET” HIVATALOS KÖZLÖNYE

E hivatalos közlöny megjelenik minden hó 1-én és 16-án. — Minden feleletet óhajtó levélhez válasz-
:: :: bélyeg melléklendő. :: ::

TELEFON 28—75.

AZ EGYESÜLET HIVATALOS HELYSÉGE
ÉS A M. A. E. SZERKESZTŐSÉGE:

VII., AKÁCFA-UTCA 11. SZ. I. EM.

HIVATALOS ÓRA DÉLUTÁN 3—4.

Előfizetési díj tagoknak: egész évre 4.80 K, féi évre 2.40 K, negyed évre 1.20 K, havonként 40 fillér, nem tagoknak 50%-al drágább.

TELEFON 28—75.

A 15 éves artista zászló.

Ennek az esztendőnek május hó 20-ik napján volt 15 éves évfordulója annak a napnak, amelyen a „Magyarországi Artista-Egyesület” zászlaját felszentelték. Az artisták zászlója, melyet 15 évvel ezelőtt nagy ünnepek keretében szenteltek fel, ma is magasan lobog, habár nem sereglettek köréje annyian, mint ahogy ezt várták és remélték azok a derék férfiak, akik a zászló megszerzése körül oly sokat fáradoztak. Ez a büszke zászló, melyet dicsőségesen uralkodó királyunk jelmondata „Viribus unitis” (egyesült erővel) ékesít, nem látja megvalósítva azokat a reményeket, melyeket hozzá fűztek.

Mikor 18 évvel ezelőtt néhány kartársunk: Rott Sándor, Pfeiffer Mór, Aalbach Jaques, Steiner Ferdinánd, Martini Mihály stb. az egyesület létesítése körül fáradoztak, az artisták helyzete valósággal sajnálatraméltó volt. Ennek illusztrálása végett közlöm a már akkor megjelent „Internationale Artisten-Revue” című lap egyik cikkének kivonatát, melyben többek között a következők olvashatók:

„... Három év előtt történt! ... Megunva a sok ellenségeskedést, lekicsinylést, rágalmat, rosszakaratu ráfogást, hatósági zaklatást és tudja az Isten még minő, itt fel sem sorolható kellemtelenséget, néhány artista és ezekkel rokon foglalkozásu férfiú elhatározta, hogy érdekeik megóvása végett egyesületet fognak alapítani.

Nagy bátorság és erős akarat kellett ahhoz, hogy a feltornyosuló akadályokat elhárítsák és leküzdjék. Azokat az akadályokat, melyek között *első sorban épen az artista nép közönye szerepelt.* Ámde az egyesület alapítói oly férfiak voltak, akik a komoly dolognak megfelelő helyes érzéssel és kartársaik iránt melegen érző szívvvel rendelkeztek és akik éles szemmel ismerték fel az artista pálya előnyeit és hátrányait. Ezekből a jó tulajdonságokból meritették az erőt ahhoz, hogy a zsémbelődő ellenzék akadékoskodásain tultegyék magukat, a kételkedők aggályait eloszlassák és az artistákat tétlenségükből felrázzák. Lángoló buzgalommal feküdtek neki az ügynek és sikerült is nekik aránylag rövid idő alatt oly sok artistát toborozni, hogy csakhamar megkezdhatték az alapvető munkálatokat.

A „Magyarországi Artista-Egyesület” megalakult és a választmány megkezdte működését legjobb tudása szerint, a legnagyobb lelkiismeretességgel és teljesen önzetlenül. De *csak* a választmány! Azok közül, akik a belépési nyilatkozatot aláírták és az egyesület tagjai közé léptek, nagyon sokan azt hitték, hogy ezzel eleget tettek kötelességüknek és megfeledeztek arról, hogy az egyesület csak abban az esetben állhat fenn, ha a tagdíjakat is pontosan megfizetik. Így történt, hogy ez a betegségyező egyesület nem sokkal megalakulása után maga is beteg lett és a kedves kartársak közönye folytán teljesen tönkre is ment volna, ha egyes

lelkes férfiak energiája felszinen nem tartotta volna. A legelső sorban küzdöttek *Aalbach Jacques* és *Steiner Ferdinánd*, akik éjjel-nappal dolgoztak az egyesület érdekében. És a fáradhatlan buzgalmat siker koronázta. Az egyesület lassankint virágozni kezdett és rövid idő múlva abba a helyzetbe jutott, hogy zászlaját felszentelhesse.

A zászlószentelési ünnep lefolyásáról a „Pesti Hirlap” 1900. május 22-én a következő tudósítást hozta:

Az artisták zászlóavatása.

Nagy napra virradt vasárnap a budapesti artista-világ. Komoly ünnepe volt azoknak, akiknek mestersege különben embertársaik mulattatásából áll, akik mint énekesek, mimi- és kómikusok, zeneművészek és bűvészek kötél- és ballettáncosok, légtornászok, gyorsfestők, műlovarok és gondolatolvasók, működnek a cirkusz porondjain és nagyvárosok éjjeli mulatóhelyeinek szinpadjain. Vasárnap volt a „Budapesti Artista-Egyesület” zászlószentelési ünnepe, az egész budapesti artistavilág, a külföldről összesereglett kollegák és a budapesti intelligencia számos képviselőjének részvétele mellett. A szinte látványosságba menő diszfelvonulás, amelyet Brandl Dezső festő tervezett, reggel 9 órakor kezdett sorakozni a Nagymező-utcai mulató előtt. Az impozáns menetet egy sereg diszruhás lovasrendőr nyitotta meg, követve a magyar csikósok, német heroldok, ókori lovasok banderiumától. Ezek mögött haladt a nagy zenekar, mire az e célra épített diszkocsi következett a hölgyek által személyesített öt világrészszel és a magasban trónoló Artisticával, mintegy jelképeül annak, hogy a magyar artisták az egész földkerekséget bejárják. A 30 fehér ruhás leányt követte az öt szürkétől vont és magyar csatlósoktól körülvett diszhintó a zászlóanyával, amely tisztséget a bájos dr. Tóth Emilné (szül. Bono Melanie) vállalta el, akire az egyleti tagok mint valami jóságos védőangyalra tekintenek. A festői menet, amelyet a résztvevők hosszú kocsisora zárt be, sok ezer főnyi nézőközönség sorfalai közt a Nagymező-utcán, Váci- és Teréz-köruton, Andrásy-uton végig a Teréztemplomba vonult. A Stieber Vince apátplébános által végzett felavatás után a gyönyörűen sikerült, művészi himzésű és az ének, testgyakorlat, műlovaglás stb. jelképeivel diszitett selyemzászlót a menet élén végigvitték a Király-utcán, Erzsébet-köruton, Kerepesi-uton és Andrásy-uton a Somossy-mulatóba. Ennek télikertjében délután 2 órakor volt az ünnepi bankett, melynek legelső állva hallgatott felköszöntőjét Somossy

Károly, az egyesület elnöke, mondta ő felségére, a polgármesterre és főkapitányra. Utána még számos szónok Steiner Ferdinándot, az ünnepély legbuzgóbb rendezőjét éltette. Este félkilenckor nagy ünnepi előadás volt a Somossy-mulatóban. Hangverseny után vette kezdetét az artistabál, amelyen világos reggelig táncoltak.

Ennyit irt a Pesti Hirlap az ünnepekről, amelyek azonban jóval szélesebb keretekben folytak le.

A zászlószentelés ünnepe olyan szenzáció volt, mely messze az ország határain túl is feltűnést keltett. Akkor az egyesület még csak 3 éves volt és működésének kezdetén igen sok válságon esett keresztül, de mindig voltak kartársak, akik a legnagyobb erélylyel, vasszorgalommal, sőt gyakran még erőszakos eszközökkel is arra törekedtek, hogy az egyesület életereje fentartassék. A sok visszavonás dacára mégis sikerült már három évi fennállás után zászlónkat kibontani, amelyre annál is büszkébbek lehetünk, mert ami imádott, dicsőségesen uralkodó királyunk Ő Felsége 200 koronás adományyal tisztelt meg bennünket a legkegyesebben.

Az egyesület zászlaja 15 év alatt sok vihart látott, sok harcnak és küzdelemnek volt tanuja, de mindig akadtak derék kartársak, akik hűséggel és kitartással sorakoztak köréje és azt magasan lobogtatták, mint az artistaság együvé tartozásának legszentebb jelképét! *15 évet becsülettel töltöttünk e zászló alatt!* Adja az Isten, hogy a jövőben is magasan lobogjon és hogy minden artista szívébe belevésődjék százlónk jeligeje: „*Viribus unitis!*” Egyesült erővel előre a kitűzött cél felé!

Steiner Nándor.

Vonatkozással a M. A. E. 15-ik évi zászlószentelési évfordulójáról szóló fenti cikkekre, nem mulaszthatom el oly férfiúról megemlékezni, kinek egyesületi zászlónkat a szó szoros értelmében véve köszönhetjük. Steiner Nándor volt az a férfiú, ki nemcsak az eszmét adta, hanem azt keresztül is vitte. Már mint az egyesület egyik alapítója példátlan tevékenységet fejtett ki az egyesület érdekében és ha tetteje az artisták indolenciáján gyakran megtört, bizalma az ügghöz nem csökkent

és minden szabad idejét, sőt annál is többet szentelt az egyesület céljainak. Mindig talált néhány társat, kik az ő lelkesedése által a nemes cél mellé állottak, neki segítségére voltak, de mégis ő volt az egész ügynek lelke és mozgató ereje. A zászlót neki magának köszönhetjük! Kiapadhatatlan szorgalommal szentelte magát éjjel-nappal a nemes célnak és pedig magánérdekeinek teljes elhanyagolásával, ő volt ugyanis az első magyar hivatásos művész-ügynök és az „Internationale Artisten-Revue“ alapítója és szerkesztője. Az emlékezetes zászlószenteléssel, mely nagyszabású rendezése által a fővárosban szenzációképen hatott és ugy a közönség, mint a sajtó figyelmét az egyesületre és az artistavilágra terelte, látta művét megkoronázva. Az egyesület további felvirágzásán ő azontul is élénk részt vett ezen önzetlen működéséért sok megbecsülésben és több háládatlanságban részesült, mint ez már nálunk — sajnos — néha-néha előfordul. Zászlószentelésünk megemlékezésénél tehát Steiner Nándorról sem feledkezhetünk meg, kinek 1907. április 19-én történt korai elhalálása nagy veszteséget okozott egyesületünknek és kegyeletos hálával reagondolva csak azt kívánhatjuk, hogy az ő jó szelleme hatná át az artistaságot, hogy mindannyian egy táborba egyesüljenek és ez által az artistaság kebelében az egyetértést és összetartást diadalra vigyék. Mi azonban, akik őt személyesen ismertük és tevékenységében örömmel támogattuk, szívünkben soha el nem muló emlékét őrizzük.

Aalbach Jacques.

Jegyzőkönyvi-kivonat

a Magyarországi Artista Egyesület 1915. évi május hó 20-án tartott választmányi üléséről. Jelen voltak: Szabó Sándor II. alelnök, Mach Lázár titkár, Aczél Viktor ellenőr, Mach Zsigmond pénztáros, Palotta Frigyes gazda, Kövári Lajos, Neszmélyi Izsó, Wagner Lajos választmányi tagok.

Szabó Sándor II. alelnök: megnyitja az ülést, konstatálja a határozatképességet és felkéri titkárt az utolsó jegyzőkönyv felolvasására.

Titkár: felolvassa a jegyzőkönyvet, a választmány jóváhagyja és Wagner és Neszmélyi urak hitelesítik.

Szabó II. alelnök: üdvözlí a jelenlevőket az *új egyesületi helyiségben* és kívánja, hogy az egyesület rövid időn belül minél magasabb polcra emelkedjék. Éljenzés.

Mach titkár: bejelenti, hogy az egyesület új helyiségébe való áthelyezésének összes költségei 249 kor. 30 fill., mely kiadásnak utólagos jóváhagyását kéri. Jóváhagyatik.

Titkár továbbá jelenti, hogy Aalbach Jacques ur

volt szives újból magára vállalni az egyesület hivatalos közlönyének szerkesztését, míg a legközelebbi rendes vagy rendkívüli közgyűlés megtartatik. A választmány köszönettel tudomásul veszi.

Mach titkár jelenti, hogy az egyesülethez több banktól felhívás jött újabb hadikölcsön jegyzésére. A választmány az ügy tárgyalását egy legközelebb tartandó ülésre halasztja.

Mach titkár: visszatérve a legutóbb megtartott választmányi ülésre, melyen egy rendkívüli közgyűlésnek megtartása lett elhatározva, bejelenti, hogy Szöke Szakáll I. alelnök szabad idejének egy részét ismét az egyesületnek szentelheti, miért is ezen rendkívüli közgyűlésnek megtartása feleslegessé vált. Tudomásul vétetik.

Továbbá jelenti titkár, hogy összeköttetésbe lépett a Magyar francia biztosító társasággal, mely társaságnál az egyesület teljes berendezését tűz- és betörés ellen 5000—5000 korona összegben 6 évre biztosította, hogy ezen biztosítási időből 5 év egyszerre fizetendő ki és a hatodik év díjmentes. Tudomásul vétetik.

Egyben jelenti titkár, hogy az 1396. sz. tag, ki már 1911. óta az egyesület kötelékébe tartozik bejelentette kilépését, mert nem képes a tagsági díjakat fizetni, és kötelezi magát, hogy az egyesülettől kapott 50 kor. segélyt ugyszintén tagdíjhátralékát részletekben fogja visszafizetni. A választmány ez ügyben úgy határoz, hogy a tagnak levél irandó, melyben jóakarattal tanácsolja, hogy az egyesület kötelékéből saját érdekében ne lépjen ki annyival is inkább, mert az egyesület neki tagdíjhátralékára nézve halasztást ad oly értelemben, hogy úgy ezen hátralékot, mint az egyesülettől kapott 50 korona segélyt tehetségéhez képest kis részletekben is törleszthesse.

Mach titkár továbbá jelenti, hogy egy vidéki városból az egyesülethez egy panasz érkezett, mely ügyet szigorú vizsgálat tárgyává tettük. Eredményét a legközelebbi választmányi ülésnek elő fogja terjeszteni. Tudomásul vétetik.

Segély kérvények és halasztások: 1511. sz. tag ismételten segélyt kér azzal a megindokolással, hogy nem részesül állami segélyben. A választmány ez ügyben úgy határoz, miszerint nevezettnek levél irandó, hogy segélyalapunk kimerülése folytán őt további segélyben nem részesíthetjük és tanácsoljuk, hogy levelünk felmutatása mellett hadi segélyért folyamodjék. Ugyancsak ismételt segélyt kér 1104. sz. tag, kinek fenti okból kérése szintén nem volt teljesíthető. Halasztást kértek: 1528. és 705. sz. tagok. Megadatik.

Tagfelvétel: Baumann Károly ki egyuttal kéri, hogy neki régi száma megadassék, amennyiben kötelezőleg kijelentette, hogy hátralévő tagdíjait tehetségéhez képest részletekben fogja törleszteni. Felvétetik. Krén Iván szakíró szintén felvételért folyamodott. Ha okmá-

nyait kiegészíti felvehető. Therese Rosenfeldet, Meltzer Etelt és Gróf Etelt, miután okmányaik rendben találtak, felvettük. Tudomásul vétetik.

Aczél Viktor: ezen alkalomból indítványozza, hogy állítsák vissza a régi szokás, hogy tagfelvétel bejelentésnél a jegyzőkönyvben az ajánló tagok nevei is felemlitendők.

Szabó II. alelnök: erre megjegyzi, hogy ez soha nem volt szokásban és feleslegesnek tartja ily értelmű újítást rendszeresíteni. A válaszmány Szabó Sándor II. alelnök nézetét helyesnek találja és elfogadja.

Több tárgy nem lévén Szabó Sándor II. alelnök a válaszmányi tagok megjelenését ismételtén megköszöni és az ülést bezárja.

Mach Lázár, titkár.

H i r e k.

Olvasóinkhoz!! Kérjük t. olvasóinkat, hogy pontos címüket közöljék velünk, nehogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen. A szerk.

Tagdíjak beszédése. A t. tagok kívánságára elhatározta a M. A. E., hogy május elsejétől kezdve az irodai szolgát, Schvarz Mórt, a tagdíjak és a lap előfizetési díjak beszédésével bélyeg, illetve nyugták ellenében megbizsa. Felkérjük tehát a t. tagokat, hogy a pénzbeszedő megjelenése alkalmával a tagdíjakat fizessék le, mert a szolgának nem akad annyi ideje, hogy egy taghoz többször elmenjen.

Suchovitzky Erzsébet (Fata Morgana), aki legutóbb a budapesti Kristálypalotában is volt szerződötve, május hó 10-én Nagyváradon a Bonbonnier szinpadán, hivatása teljesítése közben hirtelen rosszul lett és pár óra múlva meghalt. Temetése 13-án volt, amelyen az összes Nagyváradon lévő artisták résztvettek.

Nagyváradról jelentik nekünk, hogy az ottani rendőrkapitányság rendelete folytán csak olyan artisták léphetnek fel Nagyváradon, akik vagy lejáratlan fényképes utlevéllel, vagy erkölcsi bizonyítvánnyal, avagy érvényes Egyesületi igazolvánnyal vannak ellátva. Erre a rendeletre felhívjuk a t. kollégák figyelmét.

Hirek bevonult kartársainkról.

Thuma Erwin kartársunk, aki mint hadnagy vonult be a katonasághoz, főhadnagygyá lett előléptetve. (Gratulálunk! A szerk.)

Paul Jacques a kedvelt humorista, aki a kárpáti csatatéren harcolt, orosz fogságba került.

Purczeld József a galíciai harctérről betegen Budapestre érkezett és a V., Délibáb-utca 23. alatt lévő vöröskereszt kórházban fekszik.

Gallai Jenő leveléből azt konstatálhatjuk, hogy még mindig jó humorral végzi katonai kötelességeit. Itt a levele:

Kedves Kollégák! Tisztelt Szerkeztőség!

Tudatom önökkel, hogy ma, 1915. április 14-én b. lapjukat megkaptam, melyért hálás köszönetet mondok önöknek. Most mink itt Magyarországon vagyunk egy kis pihenőn s pihenünk, míg új lovakat kapunk és míg az összes ágyuink meg lesznek javítva, mert bizony azon kemény öt hetes tüzérharcot, mit most a Kárpátoknak majdnem a legmagasabb hegyén véghez vittünk éjjel-nappal hózivatarban és kegyetlen hidegben, hát szegény ágyuink is eleget szenvedtek és romlottak. Korpania (1500 m.) magaslattáról jól kiszemlélhettük az ellenséges tüzér-állásokat, melyeket aztán sikeresen tűz alá is vettünk. Ezen magaslatra való feljutáshoz két Bataillon gyalogságot kaptunk, egy-egy ágyu elé 8 pár ló volt fogva s mindamellett órák hosszába tartott a feljutás a fagyos út miatt. Mink most már egy hete eljöttünk azon állásunkból pihenőre Dobsityán, Csiznán, Szinán és Homonán keresztül Nagymihályra, hol hosszabb ideig számítottunk pihenni, mivel az egész háboru alatt ez az első pihenésünk és e kegyetlen öt heti harc után jól is esik. Itt napról-napra sült hus és tészta az ebédjeink s minden nap a menázsizhoz fél liter bor vagy sör, azonkívül minden második nap egy egész (Döfi) kenyér. Én hál' Isten, jól érzem magam most, amit önöknek is kívánok, esténként a legénységet, sőt a tisztjeinket is szórakoztatom egyes viccekkel és nótákkal. A Kárpátokban töltött hideg napokban összeállítottam egy kis nótát s mikor abmarsunk volt azon magaslatról jó kedvvel és vig hanggal énekeltem, melyre persze az egész Batri figyelmes lett és jót mulatott rajta.

Üdvözlöm önöket, tisztelem az összes kollégákat, maradok tisztelőjük

Eugen Gallai,
Manager Komikus és Cascadeur.

Orvosi hírek.

Értesítjük azon tisztelt kollégákat, akik a „Magyarországi Artista-Egyesületnél“ felvételre jelentkezni szándékoznak, hogy egyleti orvosunk *dr. Schäffer Ármin*, lakik VIII., Kun-utca 4. sz. a szükséges egészségi bizonyítványokat szintén kiadja. Dr. Schäffer Ármin rendel: naponta d. u. 2—4 óráig.

Dr. Lassányi Aladár egyleti orvosunk katonai szolgálatra bevonult és távolléte alatt *dr. Vajda Miklós* orvos ur (lakik: Rákóczi-ut 14., rendel naponként d. u. 4—5 óráig) lesz szives őt helyettesíteni.

Felhívás!

Felhívjuk mindazon artistanőket és artistákat, kik még nem tartoznak egyesületünk kötelékébe, hogy abba tagokul belépjenek, mert az egyesületet támogatni nemcsak kötelesség, hanem az a csekély tagdíj ellenében sokat nyújt.

A M. A. E. vezetősége.

Kiadja a „MAGYARORSZÁGI ARTISTA EGYESÜLET.“
Felelős szerkesztő: AALBACH JACQUES.